

PÉTER I. ZOLTÁN

Egy Ady-vers születésének előzménye

Ismeretes, hogy Ady Endre jó barátságot ápolt Horváth János irodalomtörténész, egyetemi tanárral. Személyes ismeretségüket megelőzően az irodalomtörténész 1909-ben megjelentette *Ady és a legújabb magyar lyra* című tanulmányát, s ezt a költő is elismerően fogadta. Ez után találkoztak először Ady törzshelyén, a fővárosi Három Hollóban, majd Horváth János ott volt a Royalban megrendezett Ady-estélyen, és többször meglátogatta Adyt a Meteor szállóban is. Barátságuk tovább mélyült, 1911 augusztusában Ady eleget tett barátja meghívásának, meglátogatta őt és családját a margittai szülői házában.

A képeslap háttérében látható járásbíróság emeletes épületén túl volt a Kóser vendéglő rég lebontott földszintes háza

PÉTER I. ZOLTÁN Podmaniczky-díjas helytörténész, újságíró (1949, Nagyvárad). 1991–2009 között a Bihari Napló munkatársa. A Budapesti Műszaki Egyetem műemlékvédő szakmérnöki karán tanult. 1992-től számos helytörténeti és irodalomtörténeti könyve jelent meg.

60

A házigazda, Horváth Péter községi jegyző későbbi visszaemlékezésében fontosnak tartotta megemlíteni azt, hogy Adynak nagyon ízlett a vörösboruk, de annak hatása nem látszott meg rajta annak ellenére, hogy reggeltől estig azt itta. A szőlőjükbe is kísérték vele, s a délutánt és az estét kellemesen töltötték. A költő elmerült a szőlőhegyről a Rézhegységre nyíló panorámában. Természetesen itt is szívesen itta a jó margittai bort. Megfordultak vele a Kóser vendéglőben is, ahol mindig jó sört lehetett kapni. Ady kedélyes, sze-

Ady Endre nem sokkal a margittai látogatás után

retetreméltó volt, szemmel láthatóan jól és otthonosan érezte magát, s alig volt szó az irodalomról, az ő eszméiről, Pestről, Párizsról. Margittai tartózkodása gondtalan időtöltés, családi barátkozás és fiatalos szellemi hancúrozás volt.

A Kóser vendéglőbeli sörözésre visszaemlékezett egy margittai fiatalember is: Ady Horváth János társaságában volt. Két pohár sört rendeltek sós kiflivel, majd leültek az egyik asztalhoz.

„Mindenki odanézett:

– Ez ott az Ady... Jó cúgja van. Nézd, mekkorát húzott a pohárból... Nahát, ez az a híres Ady.

Efféle kis mondatok cseréltek gazdát, a fejek itt is, ott is összehajoltak, de aztán visszatértek a régi témához. Itt van Ady, megnézték, kész, nincs tovább.

Adyék megitták a pohár sörüket, elmentek. Akadt egy-két ember, aki pillanatra utánuk nézett. Persze nem lett volna tanácsos megkérdezni, vajon egyetlenegy verset is olvasott-e tőle valaki itt a sörözők közül? Mert hát itt nemigen volt szokás verset olvasni...”

Horváth János is felidézte később barátja látogatását: „Margittán igen jól érezte magát Ady. Édesanyám, testvéreim mind nagyon szívesen látták; egy délután kimentünk a szőlőnkbe, ott a tanya tornácán uzsonnáltunk, iddógáltunk (kitűnő, kelle-

61

mes ízű borunk volt), s ő különösen egyik legidősebb bátyámmal nagyon összebarátkozott. Este otthon, vacsora után a kis virágos udvarra ültünk ki, sütött a hold, a szőlőlugason ciripeltek az őszi férgek, s egy nagy »szalacsi karoszékben« ülve, fejét a tenyerébe hajtva gyönyörködött bennük, s azt mondta, hogy ilyen szépet még nem is hallott. Mikor elutazott, egyik bátyámmal Székelyhídig elkisértük a vonaton.”

A Horváth-féle zárt kapualjas ház a Körtvélyesi (ma Bálcescu) utca 27. szám alatt volt. A margittai Horváth-házat az 1980-as években eladta a család. Rövidesen az utcafrontnál beljebb egy pünkösdista imaházat emeltek. A 2002-re lebontott családi házat egy évszázada még a szőlővel befuttatott tágas üveges tornáca és virágos udvara tette barátságossá. Adynak vendégeskedése alatt külön szobája volt itt. A család szőlője a Lüki-hegyen volt, a település keleti határában. Az emlékezők szerint Horváthéknak különleges, finom, fekete-vörös boruk volt, amelyet „zsaké”-nak hívtak, valamiféle elmagyarosodott francia néven.

A Horváth család Körtvélyesi utcai háza az 1960-as években

Horváth János irodalomtörténész egy későbbi képen

„Az egyik este a férfiak a verandán szivaroztak – emlékezett Horváth Péter fia, János –, amikor Ady megszólalt:

– Hallga csak, hallga: milyen szépen szól, ciripel a tücsök.
Horváth Péter sietett felvilágosítani Adyt:
– Nem tücsök az, Bandi, hanem őszi féreg. Őszike.
– Őszike? Még nem is hallottam soha, hogy ilyen létezik – jegyezte meg Ady.
– Pedig létezik, léteznek. Ezek énekelnek olyanformán, mint a tücsök: chiu, chiu, chiu, chiu. Mintha azt mondanák: gyűjts, gyűjts! Ha az őszi-kék énekelnek, már nem messze az ős, hamarosan bekövetkezik a lombhullás, a hervadás.

A következő évben *A menekülő élet* című kötetben már benne volt *Az őszi szerelmei*, amelyben az őszi férgek kara így énekel: Hihu, hihu, jaj már a Nyárnak.”

Az *őszi szerelmei* vers a *Nyugat* 1911. szeptember 1-i számában jelent meg először. Ebből közöljük az *Őszi férgek kara* szakaszt: *Hihu, hihu, jaj már a Nyárnak, / Hihu, megyünk, megyünk, / Ezer ásók sirokat ásnak, / De víg az énekiünk. / Hihu, hihu, / Az Élet oly hiú / S oly szép, mint őszi alkony / S oly szép, hogy elmegyünk / S oly szép az Élet-balkon / Virágos párkányán át / Bizton bukni a mélybe. / Hihu, hihu, megyünk / Danolva és nem félve. / A mi szent muzsikánkra / Ép lábu lesz a sánta, / Nyár-életű az Ősz, / Jámbor a nyári bős, / Minden kitárt, higgadt lesz / És minden rendszeres / Oltsd el a nagy lángokat: / Szeress, szeress, szeress, / Utólszor és kitártan, / Nagy, ölelő könny-árban, / Hihu, megyünk, megyünk.* A vers hasonló című utolsó szakasza: *Hihu, hihu, jaj már a Nyárnak, / Hihu, megyünk, megyünk, / Oltsátok el a nagy lángokat, / Szeresetek*

még egy utolsót, / Még szól a mi víg énekiünk: / Hihu, hihu, / Az Élet oly hiú, / Megyünk, megyünk, megyünk.

Tíz nap elteltével Horváth János levelet ír a költőnek, s ebben megjegyzi: „Az őszi féreg nem azt mondja, hogy megyünk, hanem azt, hogy gyűjts. Látszik, hogy a vers nem Margittán készült, hanem valahol a zilahi hegyeken, a hihu közelében.” A költő válasza sem késlekedett sokat, szeptember 21-én a Prien am Chiemsee-i szanatóriumból írt: „... hihu, hihu, hála Istennek kivételesen jól vagyok itt, e pompás helyen, egy szanatóriumban. A viszontlátásra Pesten...”

Tervasztalon a kultúra

Az általuk vezetett intézmények idei kulturális kínálatáról kérdeztük Czvikker Katalint, a Szigligeti Színház főigazgatóját, Imre Zoltánt, az Ady Endre Emlékmúzeum vezetőjét, Meleg Vilmost, a Nagyváradi Állami Filharmónia menedzserét és Szűcs Lászlót, a Várad Kulturális Folyóirat igazgatóját.

Saját feladatát elsősorban abban látja, hogy sikeres szerkezetet alakítson ki a Szigligeti Színház számára, „ami működőképesé teszi, és kellő értéket tud adni annak a művészeti tartalomnak, amit az általam nagyra becsült művészeti vezetők kialakítanak” – mondja Czvikker Katalin. Fontos, hogy létre tudják hozni a kiegészítő programokat, melyek az évad előadásait erősítik, kiegészítik; például házigazdaként sikerült vendégül látni az Erdélyi Hivatásos Táncegyüttesek Találkozóját, de független színházak vagy kisebb produkciók fellépéseit is szívesen fogadják. Bár a Szigligeti Stúdió elsősorban arra hivatott, hogy a kamara-előadásaiknak, a nagyszínpadon kevésbé megvalósítható programjainak otthon adjon, kitűnően működik próbateremként és kiállítóteremként is, de könyvbemutatók helyszínévé is vált. „Köztudottan nagyon jó a kapcsolatunk és egymást kiegészítve működünk a Várad Kulturális Folyóirattal, és a Könyvmaratonnak vagy egyéb közös programjainknak teréül is szolgál ez a stúdió” – fogalmaz a főigazgató.

Fesztiválok, iskolaprogramok

A március 21–25. között jelentkező HolnapUtán fesztiválon, a tavalyi profilváltás nyomán hangsúlyosabban fordulva a fiatal alkotógeneráció felé, idén a meghívottakat és a fesztivál tevékenységi köreit is bővítik. A Magyar Színháztechnikai Szövetség segítségével olyan workshopot hoznak létre, melyen a legújabb fénytechnikát és a hangtechnikát is megismerhetik, illetve azok alkalmazásait létrehozott előadá-

sokban. A HolnapUtán fesztiválon öt művészeti egyetem diákjai lesznek jelen, jönnek Budapestről, Bukarestből, Kaposvárról, Vásárhelyről és Kolozsvárról.

„A HolnapUtán szorosán illeszkedik abba a stratégiába, amit a megalakulásunk óta fontosnak tartok, a fiatal generáció színházközelben tartását, hiszen a fiatalokkal közel kerülnek a szülők, nagyszülők is. Ez a generáció egy nagyobb kört is magával vonz, és őket a színház körül tudni nagy megkönnyebbülés is, hiszen ők azok, akik majd a felnőtt közönség nagy részét formálják, büszkeség is, hogy az új generációnak tudunk mondani érthető, értelmes, számukra is kódolható formanyelven üzeneteket. Fontos számomra, mi az az üzenet, amit megfogalmazunk, hogy mit képviselünk, és amiben nemcsak a szórakozás van jelen, hanem mindaz a fontos mondanivaló, ami egy értékrendet tud benne kialakítani. (...) Szeretnénk felmutatni bizonyos történeteket, melyek a maguk nyelvén kódolhatnak, rá szeretnénk mutatni, mi az, ami jó, és mi az, ami rossz, mi az, ami szép, és mi az, ami nem annyira szép, de nem ítélezhetünk afelett sem” – mondja Czvikker Katalin, aki szerint sikerült felállítaniuk egy kritikai és etikai mércét.

„Sok helyre hívnak, azt gondolom, értékelik azt a fejlődést, amin a társulat az elmúlt években keresztülment. Ez rég elkezdődött, de még mindig tart, ami külön öröm számomra, mert ez egy előre látható, dinamikus fejlődés, és bár kicsit furcsán hangzik, de számadatokban is jelentkezik. Több nézőnk lett, több bérletesünk, folyamatosan növekszik ez a szám. Konstans ez a 8-10%-os emelkedés, minden évre visszavezethető lett, bevételben, nézőszámában, a bérletesek számában.” Novák Eszter ötlete alapján bevezették a szabadbérleteket például azoknak, akiknek kevésbé kiszámítható a programjuk, ez is emelkedést hozott.

A fesztivált a Festum Varadinum követi április 29. és május 13. között. Czvikker Katalin tagja az ünnepséget szervező kuratóriumnak, terveik szerint idén is lesz a Varadinum alatt fesztiválbérlet. Idén Székesfehérvárról, Egerből hoznak előadásokat, az Esztergomi Várszínház érkezik egy produkcióval és a debreceni Csokonai Színház is fellép.

Ebben az évben esedékes az Infinite Dance Festival is, ezen olyan társulatok is jelen lesznek Nagyváradon, amelyek még nem vagy nagyon-nagyon rég vendégszerepeltek nálunk.

A Lilliput Társulat művészeti vezetője, Botházi Daróczy Réka egy gyönyörű kislánynak adott életet, ezért a volt tagozatvezető, Lélek Sándor Tibor vette át a művészeti vezetői teendőket. Februárban elkezdődik a casting a következő iskolaprogramra, *Át a Maszat-hegyen* címmel Bartal Kis Rita rendez előadást, ehhez kapcsolódik egy rekettyei alkotótábor, illetve idén is lesz a várban tábor, Esztergomba is mennek bábos táborba.

Novák Eszter vezetésével iskolaprogramot is indított a Szigligeti Társulat, lassan elkezdik a munkát az iskolákban. Annak a produkciónak is az évad vége felé lesz a bemutatója, témája a barátság.

A Nagyvárad Táncegyüttes nagy vállalása volt idén, hogy erőteljes mentori program keretében a táncegyüttes tagjai kijárnak a megyében lévő amatőr néptáncsoportokhoz és egy nagyon fontos előadást készítenek elő. *Hidavatás* munkacímmel készül a tavasszal bemutatandó előadás, és az iskola-

program részeként jön létre. A bemutatót Nagyszalontán, az Arany János-év záróeseményeként tervezik. A programot Dimény Levente művészeti vezető irányítja.

Ady 140

Az Ady Endre Emlékmúzeum programjainak sorából kihagyhatatlan az Ady Endre 140 program. A költő születésének 140. évfordulójától, azaz tavaly november 22-től kezdődően 14 hónapon keresztül jelentkeznek a Müllerájban minden hónapban valamilyen érdekességgel, kiállítással, előadással – közli Imre Zoltán, a múzeum vezetője. Januárban *A menekülő élet* címmel tartottak másfél órás előadást Meleg Vilmos színművész közreműködésével. Ady istenes versei hangzottak el, Bartók Béla és a francia impresszionisták művei csendültek fel, Imre Zoltán pedig *A géniusz Ady* címmel tartott előadást, melyben a 28 évesen elhunyt Egon Schielét is bemutatta, aki börtönbe is került erotikus tartalmú rajzai miatt. Schielét két téma foglalkoztatta, a halál és a nők. „Az életvitele is hasonlatos volt az Adyéhoz, de nem az a lényeg, hogy milyen volt az életük, hanem pontosan ez a párhuzam, hogy ne az életük miatt ítéljük el vagy taszítsunk el egy költőt, hiszen A költőről beszélünk, a modern eszmeiség költőjéről, a modern irodalom legfontosabb alakjáról, Ady Endréről. Nincs különbség a képzőművészetben Picasso, a zenében Bartók Béla és a költészetben Ady Endre között” – mondja Imre Zoltán.

A februári előadás Bartók és Ady esetleges kapcsolatát taglalja, ismerhették-e egymást vagy sem, volt-e hatásuk Bartók Béla zeneszerzésére Ady verseinek. A meghívott Szegő Péter lesz Kolozsvárról, ő Bartókról beszél, illetve zongorajátékkal mutatja be Bartók stílusát, alkotói nyelvét, míg Imre Zoltán Ady Endrének az életét taglalja, kitérve a lehetséges bartóki kapcsolatra.

Márciusban Rockenbauer Zoltán mutatja be a *Csinszka, a halandó múzsa – Ady özvegye, Babits szerelme, Márffy hitvese* című könyvét. Az áprilisi program meghívottja Beke László. Ő a képzőművészekről, a filozófusokról s Ady Endréről beszél majd, arról, hogy az akkori párizsi politika hogyan viszonyult a szabadság eszmeiségéhez, hogyan fejlődik Ady ebben a korszakban. Minden hónapra terveznek koncerteket, s bemutatják *A műhelyben-t*, Ady egyetlen színdarabját is. A programsorozat 2019. január 27-ig tart, Ady halálának 100. évfordulójáig, a záróesemény helyszíne a filharmónia lesz. Az emlékmúzeum Facebook-oldalán folyamatosan tájékoztatnak az újdonságokról.

„Kiállításaink is ebben az ütemben változnak, január vége óta az Ady halálával és annak körülményeivel kapcsolatos anyagunk látható. Fotók, dokumentumok a költő utolsó napjait mutatják be, a közvetlenül halála után megjelent *Nyugat* Ady-számát. Tabéry Géának is állítunk egy emléktárlót, az félévente újul meg. Tabéry Géza volt ennek a múzeumnak a létrehozója. Büszkék lehetünk rá, hogy itt volt Váradon, kitartott Várad mellett, nehéz sorsa volt, mégis meg tudta ezt a múzeumot nyitni sok utánjárással. Itt a múzeumban íróként is helye van Tabéry Géának is” – fogalmaz Imre Zoltán. Tabéry Géza 1958 januárjában, hatvan éve hunyt el. Reggel bejött dolgozni a múzeumba, később élettelen testét Ady Endre íróasztala mellett találták meg, a ravatalát is a múzeumban állították fel.

A következő, márciusi tárlat témája Ady nagyváradi szerelmei lesznek, például Marton Gabi. „Később lesz egy olyan kiállítás, ami Párizssal foglalkozik, onnan is sok dokumentumunk van. Vélhetően lesz egy Lédáról szóló kiállítás, hiszen neki köszönhetjük, hogy Ady kimegy Párizsba. A holnaposokról sem feledkezünk meg, novemberben pedig olyan képeket állítunk ki, melyeket még nem láthatott a

nagyváradi közönség” – foglalja össze az idei terveket Imre Zoltán.

Meghonosítanak az operát Váradon

Az ősszel induló új zenei évad előkészítése még folyik, de a 2017/18-as évad tavaszi koncertjei is tartogatnak meglepetéseket – mondja Meleg Vilmos, a Nagyváradi Állami Filharmónia igazgatója. Sok esetben helyet adnak más rendezvényeknek, főként a zenés műfajt vállalják fel szívesen, mert az igazgató úgy véli: a filharmónia épülete méltó arra, hogy házigazdája legyen olyan kulturális programoknak, amelyek a város érdekében jönnek létre.

Meleg Vilmos szerint fontos olyan terek létrehozása a házban, amelyek kiállításoknak is otthont adhatnak. Az Ovi D. Pop által vezetett Varadinum Fotóklubbal együttműködési szerződést kötöttek, ennek alapján nagynevű fotósok kiállításait, országos, európai szintű versenyek képanyagát állítják ki. Szeretnének helyet nyújtani zenei témájú könyvek bemutatásának is.

Február 18-án Jankó Zsolt és a filharmónia kórusának közreműködésével a *Parasztbecsület* csendült fel koncertkörülmények között, néhány díszlet-elemmel. Meleg Vilmos elmondta, menedzseri tervének egyik alappillére, hogy Nagyváradon igazi operát honosítsanak meg a 2018/19-es évadra, a színház épületében. Mindkét színtársulattal egyezséget kötne,

mert olyan előadásokat szeretne, amelyeket akár ötször-hat-szor is eljátszanának, az igényektől függően. A vendégszerepléses operaelőadásokon általában telt ház van, de ezeket egyszer, esetleg kétszer látja a közönség. Ugyanakkor jó minőségű vetítőt is vásároltak, így nem kizárt, hogy vetített díszlettel, vendégénekesekkel, a filharmónia zenekarával, kórusukkal is tartanak operakoncerteket, -előadásokat.

Februárban vezényel majd Alexander Walker Angliából, közreműködnek Gabriel Croitoru és Simina Croitoru hegedűművészek. Csíky Boldizsár zongoraművész Brahms-, Strauss- és Wagner-műveket ad elő, Romeo Rîmbu vezényletével. „Márciusban a nőnap eseményt emelném ki, mert épp aznap játszunk, szintén Romeo Rîmbu fog vezényel, Matei Ioachimescu fuvolaművész lesz a szólista. A márciusi koncertsorozat 15-én Jankó Zsolt vezényletével és Fenyő László gondokaművész meghívásával folytatódik, Strauss-, Erkel- és Dvorak-művek hangzanak majd el, 22-én pedig indul a kéthetes, évente megismétlődő tavaszi fesztivál. Ezen a japán meghívottak mellett vezényel Constantin Grigore karmester, valamint Tiberiu Soare is” – mondja az igazgató, aki a további programokat is ismertette.

Április 5-én, az ortodox húsvét nagycsütörtökén vokálszimfonikus hangverseny lesz, Cherubini Requiemjével, Rîmbu vezényletével. Április 19-én Beethoven műveiből válogatnak, Viniciu Moroianu zongoraművész lép fel, a koncertet Tiberiu Popovici Franciaországban élő karmester vezényli. Április 26-án ismét Tiberiu Soare vezényel, akkor Ravel-, Anastasiu- és Bizet-művek csendülnek fel. Május 10-én Roman Kim hegedűművész Németországból, Andrea Barizza karmester Olaszországból érkezik, koncertjükön Rossini-, Paganini- és Brahms-művek szólalnak meg. Májusban több zongoraest is lesz, 24-én fellép Dana Borşan, 31-én pedig egy Bach-medalion lesz műsoron, Ilarion Ionescu-Galaţi karmester dirigál. A júniusi évadzárásra ismét filmzenei koncerttel készülnek, Werner Gábor magyarországi karmester vezényletével. Remélhetőleg addig felszerelik a vetítővásznat, így filmrészleteket is láthatnak a nézők.

Terveznek fellépéseket mind egyetemi hallgatókkal, mind a művészeti iskola diákjaival, és folytatják a Posticum vezetőjével, Rencsik Imrével való egyezés alapján elkezdett soro-

zatot, a dzsesszkoncerteket is. Két dzsesszestet már tartottak, további kettőre az évad második felében várják a közönséget.

„Nagyon örülök, hogy a megyei tanács vezetésében megvan az a szándék, hogy segítse a filharmóniát a felújításokban, a körülmények javításában. Régóta álmodtunk arról, hogy egy külső liftet tudjunk beszereltetni, így a mozgásukban korlátozottakat is tudjuk fogadni” – mondja az igazgató. Kisebbségi átalakításokat is terveznek, ezekkel a koncertlátogatók komfortérzetét tudják növelni.

Holnap Feszt, Könyvmaraton, pályázat

„Év elején beindult egy hosszabb távú új projektünk, részvételünk egy RO–HU-s projektben (Romanian–Hungarian Cross-Border Education Centre of Cultural and Historical Heritage). Ennek az a célja, hogy Várad-Velencén, a római katolikus kultúrházban – amely 1936-ban épült, s a kilencvenes évek közepén ott működött egy ideig az Ady Endre Sajtókollégium – egy multifunkcionális, multikulturális központot alakítsunk ki. Ha elnyerjük a támogatást, előbb az épület átalakítása várható, s ha minden jól alakul, 2020-ban már működni fog – kezdi Szűcs László a Várad Kulturális Folyóirat idejének számavételét. – Nyilván, ebben az évben ez még nem érinti a mi kulturális ajánlatunkat, hiszen nagyon örülnék, ha eljutnánk év végéig legalább oda, hogy a tervek elkészüljenek, kedvező

esetben meginduljon maga az építkezés. A hely sokféle rendezvény számára alkalmas, van egy nagy előadóterem, több kisebb terem, alagsor, továbbá tervezzük a manzárdosítást, vendégszobák kialakításával. Szeretném kiállítótérként is hasznosítani, illetve szakmai tanácskozásokat is lehet szervezni, ahol vendégül tudjuk látni a résztvevőket. Komoly kihívást jelent a helyszín, hiszen Nagyváradon az ilyen kulturális terek jobbára a központban vannak, Velence e tekintetben hátrányos helyzetű. Nem lesz könnyű az embereket meggyőzni arról, hogy kijöjjenek a Kolozsvári útra, bár valójában nincs is messze, hiszen a nagyváradi vár – amely egyre inkább be van kapcsolva a város kulturális-civil vérkeringésébe – onnan gyalogszerrel három-négy perc.

Visszatérve 2018-ra, az alaptevékenységünkhöz tartozik a *Várad* folyóirat és a *Biharország* havilap szerkesztése-kiadása, továbbá ezek online változatai. Utóbbi, a biharmegye.ro esetében lesz komolyabb váltás, márciusban elindul új verziója, ami látványában és szerkezetében is újat kínál. Mindkét folyóiratnál törekszünk arra, hogy a nyomtatott változat és az online lap tartalmában komolyabb különbségek legyenek, az online gyorsabban reagáló, hírérzékenyebb, míg a nyomtatott változat elemzőbb, a jelenségekre figyelő. Folytatjuk a könyvkiadást, a két előttünk álló legnagyobb kihívás Péter I. Zoltán teljes, háromkötetes Ady-életrajza és Kormányos Lászlótól a Nagyvárad Krónikája, ennek kiadásán immár második éve dolgozunk. Együttműködésben a Holnap Kulturális Egyesülettel újabb életmű-kiadásokat tervezünk, Emőd Tamásét vagy Tabéry Gézáét. Nemrég mutattuk be az *Élő Várad antológiát*, a könyvet Kolozsvárra és Budapestre is elvisszük, április elején a budai Nyitott Műhelybe várjuk az olvasókat.

A hatodik alkalommal jelentkező Holnap Fesztet megpróbáljuk áthozni az év első felére, valószínűleg a Varadinum utánra időzítve. Ez részben visszatérés a kezdetekhez, másrészt úgy éreztük, túlságosan közel került időben másik nagy rendezvényekünkhöz, a novemberi Könyvmaratonhoz. Mindkét programunk lebonyolításában nélkülözhetetlen az a segítség, amit évek óta megkapunk a Szigligeti Színháztól.

Fontos változás, ami hozzájárulhat ahhoz, hogy szorosabb kapcsolattartást tudjunk az olvasókkal kialakítani, hogy a

Várad folyóirat a közeli hetekben új, a szerkesztőségek számára alkalmasabb székhelyre költözhet, erre ígéretünk van fenntartónktól, a Bihar Megyei Tanácstól. Szeretném azt is, hogy ne csak Nagyváradon legyünk jelen, hanem több rendezvényt tartunk vidéken. Nemrég jártunk Albison, s közel nyolcvan ember jött el egy remek hangulatú könyvbemutatóra. Érzékelem azt, hogy a vidéken élő emberekben is van igény olyan kulturális eseményekre, amilyenekkel ritkábban szólítják meg őket. Albison is (Bogyoszló község) volt, aki elmondta, rájuk leginkább úgy gondolnak, hogy csak szórakoztató, mulató programok érdeklik a vidéki embereket, ebben valamiféle lenézést érzékelnek. Tehát meg kell tudjuk szólítani azt a kultúra iránt érdeklődő réteget, amelynek tagjai másra is vágnak, mint nótaestre, kabaréra.

Tizedik alkalommal jelentkezik ősszel a már említett Könyvmaraton, tehát jubilál. Még van időnk gondolkodni azon, hogyan tegyük emlékezetessé; többször változtattunk a formáján, a helyszínein, próbálunk az igényekhez alkalmazkodni. Nagyon nehéz Váradon úgy szervezni irodalmi rendezvényt, hogy azt az érdeklődést, amit az ember megálmodik, el is tudja érni. Sok apró összetevője van a sikernek: megtalálni a megfelelő időpontot, kínálatot, s azt hatékonyan népszerűsíteni. Továbbra is gyakran szervezünk egymásra rendezvényeket. Próbálkoztunk azzal, hogy a partnerintézményekkel felvéve a kapcsolatot, valamilyen egyeztetés folyjon, működtessünk közös online platformot, amely segítene elkerülni a párhuzamoságokat. Két hete is volt olyan könyvbemutatónk, amelyre egy másik lett rászervezve, hasonló érdeklődésű közönséget megszólítva. Annyian már nem vagyunk. Folyamatos kommunikációval ezen valahogy változtatnunk kell. Korábban úgy véltem magam is, hogy egy ekkora városban, mint Nagyvárad, nem gond, ha párhuzamosan futnak események, de be kell látni, nem akkora a piac, hogy ezt megengedhessük magunknak. Magyar szempontból egy ötvenezresnél is kisebb város, s kultúrát, pláne kortárs kultúrát, kortárs irodalmat ennek a közegnek is csak egy kis

töredéke fogyaszt. Azért a kép nem mindig kedvezőtlen, a mostani talán az egyik legerősebb évadja a már több mint tízéves Törzsasztal-sorozatnak. Február 2-án, GreCsó Krisztián estjén zsúfolásig megtelt a könyvesbolt, sokaknak csak állóhely jutott. Egy ilyen telt ház, a sok gazdára talált könyv után úgy érzem, mégiscsak érdemes folytatni.”

FRIED NOÉMI LUJZA